

**EINDELIJK ERKENNING
VOOR AFSTANDSMOEDERS
EN -KINDEREN?**

*Een simpel
'sorry' is
niet genoeg*

Moederdag is niet voor iedereen een feestdag. Voor sommigen roept het verlies en gemis op. Tussen 1956 en 1984 werden in Nederland duizenden vrouwen onder druk gezet om hun kind af te staan. We spreken een afstandsmoeder én -kind.

Ineke (86) was 22 jaar oud toen ze zwanger raakte. Hulp was er niet. Geen vangnet, geen keuzevrijheid en haar ouders stonden haar niet bij. Na de geboorte werd haar kind direct weggehaald. Ze mocht het niet zien, niet vasthouden, niet weten waar het naartoe ging. Ze vertelt het rustig, maar de lading is onmiskenbaar. "Een echt trauma voel je niet", zegt ze. "Je kunt er niet bij." Jarenlang sprak ze er niet over. Niet omdat het vergeten was, maar omdat het voor anderen te zwaar was om te begrijpen en omdat de pijn toch niet kon worden weggenomen. Pas veel

later, ergens tussen haar 40ste en 50ste, kwam ze voorzichtig dichterbij haar eigen verhaal. Ze raakte betrokken bij de stichting De Nederlandse Afstandsmoeder. Daar bood ze opvang aan vrouwen die vaak in stilte met een vergelijkbaar verleden leefden. In haar huis vonden zij voor het eerst een luisterend oor. "Ze zaten hier te huilen", vertelt ze. "En eindelijk was er begrip." Wat haar opviel: alle vrouwen werden gedwongen. "Ik heb niet één vrouw ontmoet die het wilde." Daarom betekenen de excuses van de overheid (zie kader) veel voor haar. Niet als herstel, want dit herstellen is niet

mogelijk, maar als erkenning. "Daar hebben we voor gestreden."

'INEENS GING DE TELEFOON'
Twintig jaar geleden ging ineens de telefoon. Een vrouwenstem vroeg naar haar officiële naam. "Ik wist het meteen: mijn dochter." Nog voor het gesprek begon, viel ze flauw. De dag erna zocht ze haar op. Ze keken elkaar aan en alles viel samen. "We zagen meteen wie we voor elkaar waren." Afstandsmoeder zijn is niet haar hele verhaal. Ze spreekt met warmte over haar andere kinderen, haar klein- en achterkleinkinderen, haar werk als beeldend kunstenaar.

"Het verleden is er nog, maar niet allesbepalend. Ik ben gelukkig", zegt ze. "Ik heb het goed gedaan." Dat ze haar verhaal vertelt, doet ze niet voor zichzelf, maar voor de andere vrouwen. "Door te spreken, nog één keer aan die wond te krabben, wil ik voorkomen dat deze geschiedenis opnieuw in stilte verdwijnt."

'GESLOTEN DEUREN'

Petra Smit (54) uit Borssele is een afstandskind. Zij werd in 1972 afgestaan door haar moeder. Ze groeide op in een adoptiegezin en is al lange tijd op zoek naar antwoorden over haar afkomst. In de papieren staat dat haar moeder haar 'vrijwillig' afstond, maar hoe vrijwillig dat echt was, blijft de vraag. Haar destijds 23-jarige moeder gaf haar geen naam. Een verpleegster noemde haar Petra Marina, met de 'P' van papa en de 'M' van mama. Ze kwam in weeshuis Beth Palet in Amsterdam terecht en werd in oktober 1972 geadopteerd door warme, liefdevolle ouders. "Lange tijd kon ik goed met die situatie leven. Pas toen ik zelf zwanger werd, veranderde er iets. Ik droeg nieuw leven en dacht: hoe neem je de beslissing om je kind af te staan? Ik wilde niet oordelen, maar begrijpen." Haar biologische moeder vond ze terug, maar er volgde geen opluchting. Petra kreeg van haar geen antwoorden over wat er was gebeurd of wie

Petra Smit

*'Ik besta
maar half'*

KABINET: EXCUSES AAN AFSTANDSMOEDERS

Het kabinet wil voor de zomer excuses aanbieden aan afstandsmoeders en hun kinderen. Deze moeders werden door familie, de kerk of instanties onder druk gezet om hun kind af te staan voor adoptie. Het gaat om ruim 13.000 moeders en meer dan 15.000 kinderen. Een commissie die onderzoek deed naar deze gebeurtenissen zei vorig jaar dat veel afstandsmoeders en -kinderen levenslange schade hieraan hebben overgehouden. Ook hadden de destijds getekende afstandsverklaringen geen wettelijke basis. De excuses worden gezien als een eerste stap richting erkenning. Tegelijk pleiten belangenorganisaties zoals stichting Verleden in Zicht en stichting Afstandsmoeders voor meer: volledige inzage in dossiers en concrete maatregelen voor herstel.

haar vader was. Ze stuitte op gesloten deuren, vernietigde dossiers en instanties die haar wel lieten kijken, maar niets lieten meenemen. Wat volgde was een juridische strijd waarin pijnlijk duidelijk werd dat ze wel recht op inzage had, maar geen mogelijkheid om dat af te dwingen.

NIET ALLEEN ERKENNING

Dat onvermogen om antwoorden te krijgen, werkt door in haar hele leven. "Bij elke arts, bij elke verzekering loop ik vast." Vragen over erfelijke aandoeningen kan ze niet beantwoorden. Daardoor krijgt ze soms geen behandelingen of moet ze extra betalen. Ook haar identiteit blijft gefragmenteerd. "Ik besta officieel maar half", zegt ze. In de administratie staat ze alleen

geregistreerd als dochter van haar adoptieouders, terwijl haar biologische afkomst nergens zichtbaar is. De vraag 'Waar kom je vandaan?' blijft ongemakkelijk. "Het gaat nooit helemaal weg. Het zit in je systeem."

Tegen die achtergrond kijkt Petra naar de excuses die de overheid nu wil maken. "Voor mij zijn excuses alleen waardevol als daar echte veranderingen op volgen. Niet alleen erkenning, maar ook toegang tot dossiers, eerlijke behandeling in de zorg en duidelijke registratie van afkomst. Ik wil dat het geregeld wordt. Voor mij, maar vooral voor de generaties na mij. Zolang de gevolgen van mijn verleden blijven bestaan, is een simpel 'sorry' niet genoeg." ■